

مقدمه:

در تداوم و تکامل نظریه های رشد و توسعه اقتصادی در جهان، از دهه ۱۹۸۰ میلادی نظریه های اقتصادی مبتنی بر توسعه پایدار مطرح و روز به روز از طرفداران بیشتری برخوردار شده است. بر اساس نظریه های مزبور، رشد و توسعه اقتصادی کشورها زمانی مورد انتظار و استقبال است که با تخریب محیط زیست شامل آب، خاک، هوا و تخریب منابع آیندگان همراه نباشد. این نوع توسعه به این

معنی است که سطح کنونی مصرف را نمی توان برای مدت طولانی حفظ کرد. همچنین برای اجتناب از پدید آوردن بدهی اجتماعی برای نسل های آینده، باید در آموزش و پرورش و سلامت جمعیت کنونی سرمایه گذاری کافی به عمل آید. در کشورمان ایران نیز، همانند سایر کشورهای جهان، بحث حفظ محیط زیست و حرکت به سوی توسعه پایدار از برنامه اول توسعه آغاز و با سرعت ملایمی تداوم یافته است. در قانون بودجه سال ۱۳۸۲ برای اولین بار طراحی و استقرار نظام مدیریت سبز با هدف کاهش هزینه های جاری دولت و اعمال سیاست های مصرف بهینه منابع و حفاظت از محیط زیست پیش بینی شده و به تبع آن آیین نامه اجرایی بند قانونی مزبور تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران ابلاغ شده است. هدف مدیریت سبز کاهش هزینه و آثار منفی زیست محیطی ناشی از مصرف در دستگاههای دولتی از طریق اجرای نظام مدیریت محیط زیستی، تغییر الگوی مصرف، مصرف بهینه منابع و کاهش ضایعات و در نهایت بهبود محیط زیست است. بی تردید برنامه نظام مدیریت سبز برای دستگاه ها و شرکت های دولتی یک فکر و برنامه متعالی است و تحقق کامل آن در سازمان ها نیازمند داشتن تفکر زیست محیطی و رغبت انجام آن توسط مدیران و کارکنان دستگاهها است. مدیریت سبز به عنوان یک رویکرد مدرن زیست محیطی در سازمان ها با تاکید بر یکپارچگی، مسئولیت پذیری اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی در جهان اجرا می شود.

این رویکرد مبتنی بر مفاهیم بنیادی زیر طراحی شده است:

- رهبری مبتنی بر رویکرد سبز
- توسعه فرآیندهای سبز
- یادگیری و هدایت نوآوری ایجاد شراکت سبز
- موفقیت پایدار از طریق مسئولیت پذیری

شاخص های مدیریت سبز:

الف: بهینه سازی مصرف انواع منابع پایه محیط زیست

-مصرف آب

-مصرف برق

-مصرف سوخت

ب: مدیریت پسماند

ج: تغییرات ضروری در ساختمان با هدف صرفه جویی

د: کاهش مصرف کاغذ با توجه به نوع فعالیت دستگاهها و موسسات

اگر چه سرعت تخریب محیط زیست در ابعاد مختلف بسیار فراتر از تمهیدات اندیشیده شده در برنامه های توسعه و یا سایر مقررات و قوانین بوده است، با این حال برای این موضوع مهم اجتماعی تلاش های محدودی صورت گرفته است. اکنون برنامه مدیریت سبز مدتی است شروع شده و در این برنامه لازم است، مجموعه سازمان های تابعه دولت هر یک به نوبه خود کلیه شرایط پایه یک سازمان سبز را دارا باشند. یک سازمان هنگامی که در یک جامعه به عنوان "سازمان سبز" مطرح می گردد که در راستای استفاده کارآمد و بهینه از منابع و مواد مصرفی و بدون اسراف بتواند به فعالیت خود به صورت پایدار ادامه دهد. امروزه سازمان هایی می توانند به درستی نقش خود را ایفا کنند که به مسئولیت های اجتماعی مانند حفظ محیط زیست توجه داشته و آن را در اولویت قرار داده باشند. استقرار نظام مدیریت محیط زیستی موجب کاهش هزینه ها می شود و نوعی تولید ثروت است و مدیرانی که به این مسائل توجه داشته باشند علاوه بر این مزایا، سلامت شهروندان را نیز مورد توجه قرار داده اند.

مفهوم مدیریت سبز:

مدیریت سبز به یکپارچگی رفتار سازمان اشاره دارد و آگاهی محیطی مدیریت سبز تقاضا دارد که یک شرکت عملیات محسوس و به هم پیوسته ای اتخاذ کند تا از آلودگی ایجاد شده در فرایند فعالیت سازمان جلوگیری شود. همچنین گنجایش توجهات محیطی هر کسب و کار که شامل فعالیت های توسعه محصول و برنامه ریزی استراتژیک است را تقاضا دارد.

مدیریت سبز توسط حوزه های زیر بررسی می شود:

- ❖ کارایی انرژی
- ❖ نگه داری و محافظت از آب
- ❖ استفاده از انرژی تجدید شذنی
- ❖ کاهش انتشار گازهای گلخانه ای
- ❖ نگه داری و حفظ منابع، بازچرخ و استفاده مجدد
- ❖ مدیریت ضایعات
- ❖ استفاده از زنجیره تأمین سبز
- ❖ ارزیابی چرخه عمر
- ❖ دیگر موارد مثل ملاحظات زیست محیطی در مورد جریان هوا، انتخاب محل و نوآوری

ارزیابی این ابعاد می تواند وسعت شیوه های مدیریت سبز سازمان را آشکار سازد. مدیران می توانند به فهم و درک افزایش اهمیت آگاهی محیطی در سازمان کمک کنند.

مفهوم گروه سبز :

تشکلی است از مسئولین و اعضاء کارگروه تخصصی مدیریت سبز که در دستگاههای اجرایی ، ادارات، شرکتهای دولتی، سازمانهای دولتی و ... از افراد آگاه به اصول پایه زیست محیطی و با هدف نظارت بر صرفه جویی و کاهش مصارف روزمره، زیر نظر بالاترین مقام اجرایی سازمان تعیین می شوند.

حوزه های مدیریت سبز :

- ۱- انرژی ۲- آب ۳- خرید ۴- تدارکات ۵- صدا ۶- هوا ۷- حمل و نقل ۸- فضای سبز ۹- ایمنی
- ۱۰- سلامت ۱۱- محیط زیست ۱۲- ساختمان

قسمتی از برنامه های مدیریت سبز با توجه به حوزه های مدیریت سبز، در ذیل بیان گردیده است:

- ❖ توجیه استفاده از مواد شامل آب و انرژی
- ❖ بهبود کیفیت محیط داخلی سازمان
- ❖ تهیه دستورالعملها برای مدیریت سبز
- ❖ بهبود نظام تعمیر و نگهداری وسایل و تجهیزات به جای تعویض
- ❖ مصرف بهینه مواد اولیه، مواد مصرفی و تجهیزات
- ❖ بهینه سازی خرید
- ❖ هدف گذاری و تعریف برنامه های بهبود مصرف
- ❖ جایگزین کردن تجهیزات پربازده انرژی
- ❖ استفاده از انرژی های نوین
- ❖ تغییر امکانات و استفاده از تجهیزات خودکار
- ❖ اجرای برنامه های بازیافت و مدیریت پسماند
- ❖ نظام جذب ایده و پیشنهادات

ضرورت اجرای دفتر کار سبز (مدیریت سبز):

بخش اعظمی از مصرف منابع در سازمان ها اعم از انرژی، آب، مواد اولیه و تجهیزات و پسماند ایجاد شده در واحدهای ستادی و دفاتر مرکزی اتفاق می افتد که عمدتاً از دید مدیریت، کنترل و پایش سازمان پنهان می ماند و پیامدهای زیست محیطی و اقتصادی آن محاسبه نمی گردد.

ماده ۱۹۰ برنامه پنجم توسعه کشور دستگاه های اجرایی و موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی را موظف به کاهش اعتبارات هزینه ای دولت، اعمال سیاست های مصرف بهینه منابع پایه و محیط زیست برای اجرای برنامه مدیریت سبز شامل مدیریت مصرف انرژی، آب، مواد اولیه و تجهیزات، کاهش مواد زائد جامد و بازیافت طبق آئین نامه سازمان حفاظت محیط زیست نموده است.

نتایج و مزایای پیاده سازی مدیریت سبز :

- ❖ کاهش هزینه های جاری و اداری
- ❖ همسویی اقدامات و فعالیت های کارکنان با محیط زیست
- ❖ ارتقاء بهره وری در استفاده از منابع
- ❖ توانمندسازی منابع انسانی از طریق افزایش آگاهی در زمینه مدیریت سبز
- ❖ کاهش آثار منفی زیست محیطی
- ❖ ارتقای مصرف بهینه انرژی

نتیجه گیری:

حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسل های بعد باید در آن حیات رو به رشدی داشته باشند، وظیفه عمومی تلقی می شود. از این رو فعالیت های اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیر قابل جبران آن ملازمه پیدا کند باید شناسایی و مورد کنترل قرار گیرند. آشکار است که مصرف بی رویه انرژی و منابع می تواند اثرات نامطلوب مادی و زیست محیطی جبران ناپذیری در بر داشته باشد، از این رو مدیریت صحیح مصرف انرژی و منابع، آموزش و آگاه سازی نیروی انسانی در زمینه بهینه سازی مصرف، اطلاع رسانی در خصوص نحوه صرفه جویی و اثرات مثبت آن به مرور زمان باعث تغییر رفتار درونی نیروی انسانی جهت استفاده بهینه از انرژی و دستیابی به مدیریت سبز خواهد گردید .

خانه کیفیت کرمان ارائه دهنده خدمات طراحی ، مشاوره و پیاده سازی استانداردها، سیستم های مدیریت و تکنیک های کیفیت و عارضه یابی واحدهای صنعتی

Web: www.khq.ir

Email: khqp.ir@gmail.com

دفتر مرکزی: کرمان، خیابان شهید بهشتی، کوچه شماره ۳، پلاک ۷
شعبه شماره یک: شهرک صنعتی ۲ (خضراء)، مرکز خدمات فناوری

کسب و کار کرمان، واحد ۱۰۸

تلفن: ۰۳۴-۳۲۴۴۴۵۵۱ تلفکس: ۰۳۴-۳۲۴۳۸۶۳۸-۳۲۴۶۰۸۰۴